

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра **Бойко Костянтина Сергійовича**

на тему: **Регіональні особливості розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури в Україні**

Науковий керівник: **к. геогр. н., доц. Ключко Л.В.**

Актуальність теми дослідження. Спортивно-реабілітаційна інфраструктура є важливою складовою соціальної інфраструктури держави, що формує базові умови для відновлення фізичного та психоемоційного стану населення, соціальної інтеграції та підвищення якості життя. Особливого значення питання її розвитку набули в умовах повномасштабної війни, яка призвела до суттєвого зростання кількості осіб, що потребують спеціалізованої реабілітаційної допомоги, насамперед ветеранів бойових дій, військовослужбовців із пораненнями, осіб з інвалідністю, а також внутрішньо переміщених осіб.

У сучасних умовах, коли фізична активність розглядається не лише як складова здорового способу життя, а й як інструмент психосоціальної реабілітації, зростає потреба в розвитку інфраструктури, здатної задовольнити специфічні потреби ветеранів, осіб з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб. Це зумовлює необхідність комплексного географічного аналізу територіального розміщення, функціонального стану та ефективності спортивно-реабілітаційної інфраструктури.

Військові дії спричинили не лише різке зростання попиту на реабілітаційні послуги, але й значні втрати матеріально-технічної бази спортивних та реабілітаційних установ. Руйнування спортивних об'єктів, їх пошкодження або перепрофілювання в окремих регіонах України сформували нові територіальні диспропорції в доступності інфраструктури. У результаті спостерігається просторово нерівномірний розвиток спортивно-реабілітаційної мережі, частина регіонів характеризується відносно високою

концентрацією об'єктів, тоді як інші мають обмежену або фрагментарну інфраструктуру.

Попри зростаючу соціальну та державну значущість цієї проблематики, у наукових роботах переважають загальногалузеві або медико-біологічні дослідження фізичної реабілітації, тоді як саме регіональний та просторовий вимір розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури залишається недостатньо опрацьованим. У цьому контексті вивчення регіональних диспропорцій розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури є особливо актуальним, оскільки дозволяє обґрунтувати напрями її оптимізації з урахуванням післявоєнних реалій, потреб нових соціальних груп та завдань державної політики у сфері відновлення людського потенціалу.

Отже, дослідження регіональних особливостей розвитку спортивної реабілітаційної інфраструктури в Україні є важливим кроком для забезпечення доступності реабілітаційних послуг, відновлення здоров'я населення та підтримки соціальної стійкості в умовах післявоєнного відновлення.

Метою роботи є дослідження регіональних особливостей розвитку спортивної реабілітаційної інфраструктури в Україні з урахуванням її територіальних особливостей, функціонального стану, впливу війни та ролі у фізичній і соціальній реабілітації населення.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні аспекти соціальної та спортивної реабілітаційної інфраструктури, зокрема розкрити зміст поняття, визначити їхню структуру та взаємозв'язок, місце спортивної реабілітації в соціальній інфраструктурі
- охарактеризувати методи суспільно-географічного аналізу соціальної інфраструктури;
- дослідити сучасний стан спортивно-реабілітаційної інфраструктури України та її зміни внаслідок повномасштабного вторгнення;
- проаналізувати роль спортивної інфраструктури у розвитку ветеранського спорту та фізичної реабілітації;

- виявити регіональні відмінності у рівні розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури в Україні на основі кількісних показників забезпеченості та здійснити типізацію регіонів України за рівнем розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури;
- проаналізувати вплив воєнних дій на просторову організацію та доступність інфраструктури фізичної реабілітації, а також окреслити ключові проблеми й потенційні напрями її відновлення та розвитку.

Об'єктом дослідження є спортивна реабілітаційна інфраструктура як складова соціальної інфраструктури.

Предметом дослідження є регіональні особливості розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури в Україні.

Методи дослідження. У роботі застосовано комплекс загальнонаукових та суспільно-географічних методів дослідження. Дослідження базується на історичному методі (для аналізу розвитку спортивно-реабілітаційної інфраструктури та змін мережі закладів у довоєнний і воєнний періоди); географічному (для аналізу просторової організації об'єктів); статистичному (для обробки даних Державної служби статистики та профільних міністерств щодо кількості об'єктів, забезпеченості населення та динаміки їх розвитку); системному (для розгляду інфраструктури як цілісної територіальної системи); порівняльно-географічному (для виявлення регіональних диспропорцій); картографічному (для візуалізації регіональної диференціації та просторової доступності об'єктів).

Джерельна база. Теоретико-методологічною основою дослідження стали праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі суспільної географії, просторового планування, регіонального розвитку та реабілітаційної медицини, зокрема: С. А. Вавренюка, С. І. Дорогунцова, К. А. Немця, О. І. Шаблія, Л. А. Швайки, Н. В. Моштакowej, І. О. Цимбалюк та ін.

У роботі також використано офіційну статистику Державної служби статистики України, Міністерства у справах ветеранів, Міністерства молоді та спорту, Міністерства охорони здоров'я України, аналітичні звіти,

геопросторові бази даних, результати польових досліджень, матеріали з відкритих джерел і професійної літератури.

Апробація результатів дослідження. За темою кваліфікаційної роботи було опубліковано тези у збірнику «Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів» на тему «Загрози припинення програми USAID Ukraine для розвитку спортивного середовища в Україні: ризики, виклики та шляхи адаптації», (с. 150-152) та у збірнику «Регіон 2024: суспільно-географічні аспекти» на тему «просторові аспекти розвитку ветеранського спорту в Україні» (с. 21-23).

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменувань на 7 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки, основний текст – 58 сторінок. Робота містить 4 таблиці (одна з яких в додатках), ілюстрована 21 рисунком (8 з яких в додатках).

Ключові слова: спортивно-реабілітаційна інфраструктура, регіональний розвиток, територіальна диференціація, просторовий аналіз, реабілітаційні центри, адаптивний спорт, ветеранський спорт, доступність послуг, соціальна інтеграція.